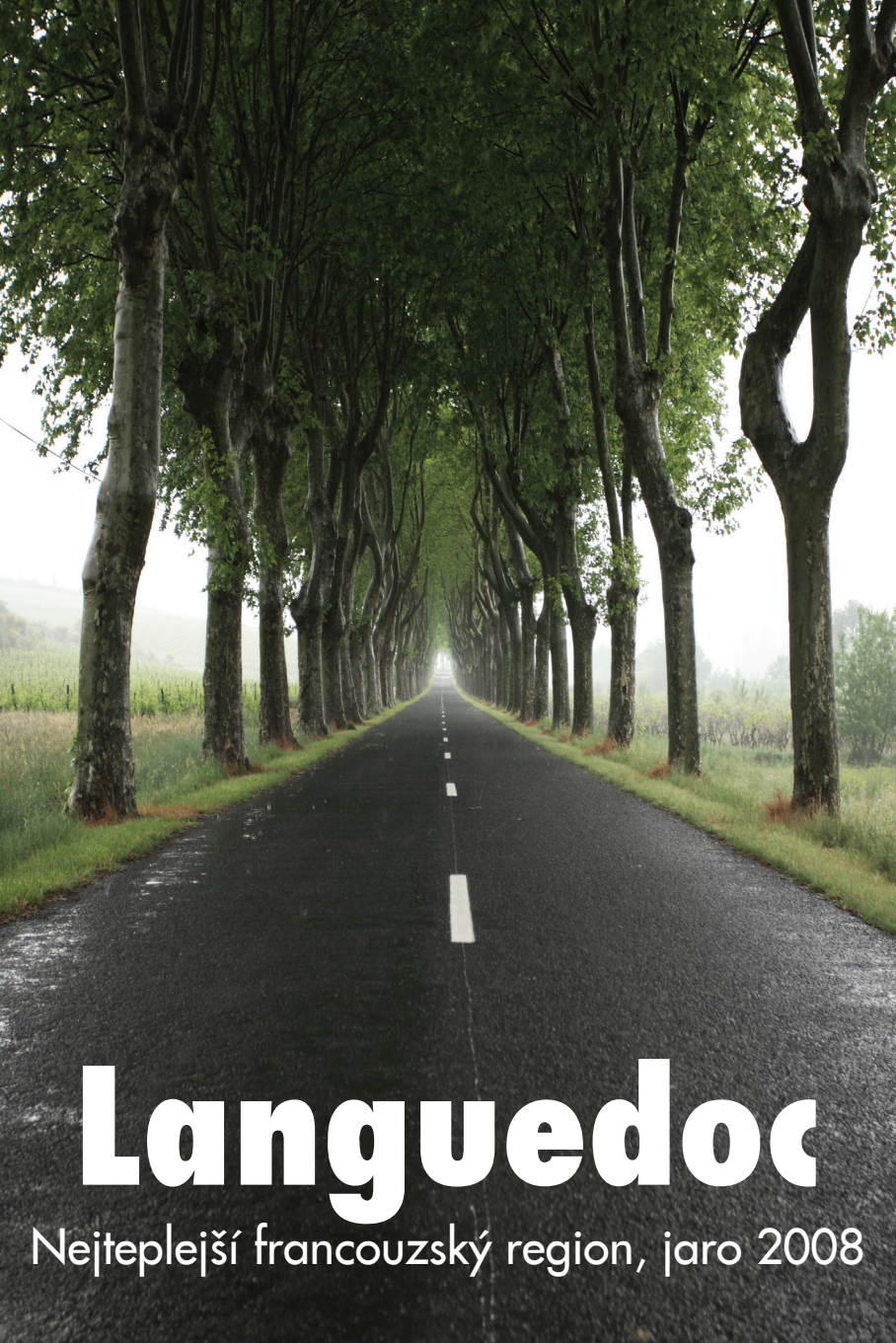

Languedoc

Nejteplejší francouzský region, jaro 2008

Vyrazíme a začíná pršet

Pátek 23. 5. 2008

Pro náš tradiční jarní výlet „bez dětí“ jsme po loňských zkušenostech s poměrně chladným počasím letos vybrali nejteplejší a nejslunnější část Francie, kraj Languedoc, který v podhůří Pyrenejí sousedí se Španělskem. Zájezd letos proběhne nezvykle pouze ve čtyřech, jen s Kozderovými bez Ivošků, kteří si na stará kolena pořídili ještě kojené a tudíž neodložitelné miminko a sami se tak vyloučili z našeho středu. Ale i v této zúžené sestavě předcházela výletu situace srovnatelná s prací týmu navigátorů na velmi frekventovaném letišti. Naše rodina se rozjíždí všemi směry – Vojtěch se ve středu vydal na školní výlet do lanového centra v Moravském krasu, dnes odpoledne se vrátil (zmoklý, promrzlý a velmi nachlazený) a zítra odpoledne odjíždí na týden také do Francie, do Provence. Olgu dnes navštívil její nový objev, Kilien, což ji přivedlo do naprosto nefunkčního stavu, večer se pak chystá slavit osmnáctiny (v našem domě a bez dozoru!!!!) a v pondělí odjíždí se školou na týden na vodu. Hynek se sice doma nudně připravuje na státnice, ale zato má dva dny po oslavě Bédiny maturity, kterou prožil tak famózně, že ještě teď má žaludek na vodě a opatrně se všech zúčastněných doptává proč.

Já jsem v předchozích dnech a hodinách jedno dítě křísila, druhé vybalovala a zabalovala, u třetího se dožadovala pozornosti a škemrala, aby se místo mě postaralo o bratry, vařila všem hory jídla a do toho si jen občas zabalila pro sebe nějaké věci. Mates řešil horu pracovních úkolů, přebíral a vracel nový stan určený na střechu našeho auta (jediný český dodavatel nám poslal menší verzi a vzápětí odjel na měsíc do Maroka), a když mu konečně byl včera stan doručen, vyráběl narychlo úchyty, prodlužoval kliku na vysunutí střechy nahoru a tak podobně. Taky jsme museli u notáře ověřit pro udělení ruského víza (naše letní dovolená) již šestý dodatečný dokument; tento byl o tom, že si sami sobě dovoluujeme vézt s sebou své vlastní děti.

Po všech těch zmatcích se chystám konečně sednout do auta, když mi pět minut před odjezdem Hynek oznámí, že nám jeho kamarád nevrátil kameru a že pro ni musíme do Vyškova. Strašně Hynka seřvu, nazvu jeho kamaráda neseriózním hovadem a jinými nepublikovatelnými názvy a běžím do auta, kde už čeká celá výprava na odjezd. Tam mám úhledně zabalený dárek k narozeninám – novou kameru. Omluvím se Hynkovi i jeho kamarádovi a omdlím do sedadla.

Ve strašlivém zmatku a s neznámým počtem sbalených věcí vyrazíme o půl osmé večer. Provoz je naštěstí mírný a začíná pršet,

doufejme, že nevyjde předpověď a ve Francii bude v příštím týdnu hezky. Ze začátku řídím přes republiku do Německa já, pak to vezme Mates dál až k francouzským hranicím, kde ve tři ráno zalehneme v autě. Stan na střeše využít nemůžeme, protože jsme vtipně žebřík uložili na dno do kufru a nechce se nám všechny krámy stěhovat ven.

Lije jak z konve

Sobota 24. 5. 2008

Ráno spíme až do sedmi a kupodivu poměrně svěží pak dojedeme do Francie, kde už usilovně prší. Cesta ubíhá velmi rychle – kromě asi 15km úseku u Norimberka jedeme neustále po dálnici. Jediné zpestření představují záchodky: zajímavý je poznatek, že oproti situaci před patnácti lety se výrazně zlepšila kvalita a hygiena záchodků na českých pumpách, které jsou zadarmo, a velmi se zhoršila v Německu, kde se navíc začalo za použití WC platit.

Pořád prší.

Poslední část cesty vede zhruba z geometrického středu Francie přímo na jih. Kolem dálnice se pomalu zdvíhá divočina rudých skal porostlých středomořskou zelení a žlutě kvetoucími janovci. Mezi nimi se pasou šedivé krávy a choulí šedé kamenné vesničky ozdobené kostelem, hradem nebo zříceninou.

Odpoledne v už velmi ospalé náladě konečně dorazíme k naší první zastávce na cestě, městečku Millau. Leží ve velmi širokém a lubokém údolí, které dálnice překonává od roku 2004 po největším dálničním mostu na světě. Tato monumentální stavba je dlouhá dva a půl kilometru, vozovka visí na sedmi pilířích ve výšce až 250 m nad zemí. Pilíře však silnici ještě o kus přesahují a ten nejvyšší dokonce přerostl i Eiffelovku. Zblízka jsou masivní a neuvěřitelně tlusté, zdálky ale budí velmi subtilní dojem, most vypadá, jakoby se nad zemí vznášel. Na chvíli kupodivu přestane pršet, vyběhneme tedy na vyhlídkové místo, nafotíme, prohlédneme a s prvními kapkami dalšího lijáku dorazíme zpět k autu.

Když jedeme po mostě, ve clonách vody máme dojem, že plujeme v moři. Z druhé strany dolů do Millau vede silnice první třídy, teď je ale zavřená, a tak místo nové platby za přejezd mostu zvolíme kličkování okresními stezičkami dolů do údolí řeky Dourbie, na jejímž soutoku s Tarnem Millau leží. Cesta je nádherná, houpe se jako horská dráha, kolem je krušpánkový les, otevírají se průhledy dolů do kaňonu mezi skalami porostlými orchidejemi, floxy a jinými barevnými koberci, prostě nádhery. Jedinou nevýhodou je fakt, že kdykoliv najdeme místo s výhledem a přestávku v deš-

ti a vyběhneme ven fotit, během minuty se dá znovu do lijáku a nám zmoknou čochy. Když dorazíme do Millau a najdeme kemp, lije už jak z konve, tentokrát zřejmě natrvalo.

Mates zaplatí za dva stany naprosto udivené recepční, která se evidentně v prázdném kempu těšila na volný večer. Kozderovi zatím v autě, do jehož střechy buší kapky deště tak, že se neslyšíme, zcela ztratí nervy. Vůbec se jim nedivím – na rozdíl od nás nemají možnost spát v suchém stanu na střeše auta a na postavení stanu na zemi by potřebovali nejspíš pontonový most. Raději tedy doplatíme na chatku, která je jen o polovinu dražší. Zde v naprosto neprůhledné cloně deště koukáme na 10 cm vody na trávníku, kde se brodí kachny v domněnání, že plavou po řece.

Tonda po celodenním půstu (měl jen krabici buchet, klobásu, několik jablek, dva megarohlíky a nepřiznaný počet ukrytých sladkostí) sežere zásoby plánované na příští tři dny (včetně skleničky hořčice), společně vypijeme několik lahví vína a koukáme a posloucháme, jak lije jako z konve.

Chudák Vojta je na cestě do Nice, kde prý panuje úplně stejné počasí – v Monte Carlu se dnes jedou závody F1 a celá rodina se na ně kouká v televizi a postupně mi hlásí, že to tam vypadá jako při monzunových záplavách v Bangladéši.

Mám narozeniny a prší

Neděle 25. 5. 2008

Ráno o půl osmé celou chatku vzbudí SMS s gratulací k mým dnešním narozeninám, ale bušení deště do střechy je tak uklidňující, že naštěstí všichni zase hned usnou.

Vypravíme se ven pak až před jedenáctou a za hustého lijáku vyrazíme směrem na Roquefort, rodiště sýra rokfóru. Navzdory tvrzení průvodce je to pěkné městečko nalepené na kolmé svahy skal, ve kterých jsou vykutané kilometry a kilometry jeskyní, v nichž zrají ony pověstné sýry. Jedna z výroben, Society, pořádá placené prohlídky, což pochopitelně nemůžeme vynechat. Prohlídka se velmi legračně podobá prohlídce v palírně whisky. Na začátku je povinná prezentace firmy, zde v podobě filmu, ve kterém zakladatel rodu s úžasným knírem osobně ochutnává mléko, tvaroh i konečný zaplesnivělý výsledek. Pak trochu netradičně následuje dioráma s pohyblivým modelem oblasti, který názorně předvádí pradávnné poklesy půdy, doprovázené bouří, hřměním a blesky, a následný vznik údolí i oněch plísňím přejících jeskyní. Poté už standardně přejdeme k meritu věci a jdeme na prohlídku tří z dvacíti pater, ve kterých zrají kola sýrů v počtu tak 30 000 kusů na

patro. Je to naprosto brutální zážitek: 10°C teplota, 90 % vlhkost, plísňový smrad, tma a klaustrofobní prostředí. Chodíme po kamenných schodech nahoru a dolů, čicháme koncentrovanou plíseň a posloucháme velmi podrobný a jistě i zajímavý výklad, bohužel ve francouzštině.

Závěr je pochopitelně v prodejně, kde dostaneme ochutnat všechny tři druhy sýra, které se tu dělají (každé poschodí má jinou teplotu, čili v něm plísňe jinak rychle rostou). Jeden je mazlavě máslový, druhý pikantně štiplavý a třetí, nejméně zajímavý, je na export. Všechny jsou ovšem úžasné, takže koupíme tři soupravy – dvě domů a jednu na večerní soukromou ochutnávku.

Z hloubi jeskyní vyjdeme do hustého deště, rozhodneme se tedy raději poznávat krásy kraje z vozu. Mates vymyslí trasu po neuvěřitelně úzkých a klikatých silničkách, které vedou napříč jednou dálnicí a třemi soutěskami kolem řek Dourbie, Jonte a Tarn. Nejkrásnější částí cesty jsou kupodivu náhorní planiny mezi řekami ve výšce asi 1000 m n. m. Vypadá to tam spíš jako ve Skotsku – vegetace je řídká, všude ční skalky, pletou se tu stáda pasoucích se ovcí s černými hlavami a do toho padají hektolitry vody shora. Rostou tu krušpánky (právě „kvetou“ oranžovými listy), zakrslé duby, borovice, floxy, rudá vojtěška, zimolez, klematis, vstavače, spousta barevných skalniček. V dešti jsou barvy neuvěřitelně jasné.

Nejlepší částí cesty je silnice z údolí Jonte rovnoběžně s Tarnem. Na mapě je značená jako zvlášť nebezpečná a na silnici je opatřená náhornou tabulí, která ji klasifikuje jako velmi nevhodnou pro větší auta. Mates odhodlaně prohlásí: „Přesně pro náš transporter,“ a vyrazí vpřed. Šplháme nahoru jako had – Mates brzy přestane mluvit, několikrát se nevejde do zatáčky a musí couvat, což je dost znervózňující: za autem je jen nizoučká zídka a za ní už kolmý sráz dolů. Naštěstí to zvládne na jedničku a ani nepotkáme proti nám žádné auto – couvat dolů by bylo asi docela obtížné.

Poslední část cesty vede údolím Tarn, cesta je lámaná skalou, místy ji proráží jako přírodní tunel. Kolem je to samý kemp, hotel a půjčovna raftů. Na protější straně řeky jsou na skále přilepené kamenné domy přístupné pouze po vlastním mostu nebo jen lanovkou nataženou přes vodu.

Na soutoku s řekou Jonte zaparkujeme a vydáme se kousek na procházku. Prší sice už jen velmi mírně, ale vzdáme to velmi brzy, protože Matesa nebaví chodit (!!!???) a Tondu (na jehož žádost jsme vyrazili) nebaví hledat šneky. Ten deštěť má fakt rozkladné účinky. Nakonec se ale stejně rozprší tak silně, že se do auta rády vrátíme i my s Ivou a všichni vyrazíme slavit narozeniny. Cestou změníme původní plán a dohodneme se, že nepůjdeme do hospo-

dy, ale využijeme pohodlí v chatě, kde Tony uvaří fazole, já je doplním polívkou ze sáčku a pak sníme koupené rokfóry a vypijeme přivezené marocké víno.

Přesně tak i učiníme, s jednou maličkou změnou: před večeří musíme na půl hodiny opustit chatu a projít se po kempu, aby se mohl Tonda nerušeně vykat v našem záchodku s papírovými stěnami. Po poněkud infantilně laděné procházce (narazili jsme na dětské houpačky a docela jsme se na nich vyblbli) strávíme večer v důchodcovském duchu – Mates s Tondou prohlíží fotky, Iva čte průvodce a já píšu tento text. Žádný odraz.

Přestává pršet a Mates má zácpu

Pondělí 26. 5. 2008

Ráno pochopitelně lijí a v noci byla navíc tak šílená vichřice, že třásla celou chatou, hnala tuny deště proti oknům a rozbila venku plastový stůl. A ještě ke všemu se Mates už pět dní nevykatal a vůbec se mu to nelíbí. V lehké depresi opustíme chatku a vydáme se na jih vstříc černé hradbě mraků.

Most v Millau tentokrát podjedeme. Zespodu je ještě impozantnější než shora: vršek se ztrácí v mracích, jeho pilony, které zdálky vypadají jako pavučina, se při pohledu zblízka ukážou být několik metrů tlusté. Cestou na jih k moři přejedeme jakési kopce, za kterými se vytrvalý déšť změní na krápaní, a když dojedeme do Narbonne, chvílemi se na pár vteřin objeví cosi, co připomíná nesmělé zimní slunce. Na prohlídku Narbonne to však snad ani nestojí za to. Průvodce zde slibuje nádhernou katedrálu Saint Just a římské sýpky. Z katedrály je dnes částečně hotel, částečně je zavřená, město je škaredé a sýpky daleko. Jediná pěkná věc tady je fakt, že stále ještě neprší.

Otráveně tedy odjedeme vypustit Tonda k moři. Kousek na jih je soustava brakických jezer s inzerovanou populací plameňáků. Zastavíme v nádherném, romantickém a průvodcem i turisty opomíjeném městečku Bages. Tonda v jezeře objeví mikromušle, což ho připoutá k pobřeží na předem neodhadnutelnou dobu, a my s Matesem si spravíme mínění o tomto kraji procházkou po městečku. Domky jsou nalepené na úbočí strmého kopce a s barevnými okenicemi, prejzovými střechami, kvetoucími keři v minizahrádkách a keramickými čísly na domech vypadají úžasně romanticky. Jezero spíš připomíná moře, plavou tu medúzy a na břehu se suší sítě a pasti na humry.

Poněkud lépe naladěni pokračujeme pak dál k moři po písčínách mezi jezery. Létá a plave tu množství vodních ptáků, včetně jed-

noho pelikána, kterého bych v Evropě fakt nečekala. Plameňáci ale zřejmě odletěli do teplých krajín, možná třeba na Máchovo jezero – máme zprávy, že u nás je v tuto chvíli třicet stupňů a slunečno.

Pobřeží moře je opravdu krásné, třístí se o něj obrovské vlny, rozkládají rozlehlé pláže s romantickými strážními domky, ale chybí tomu slunce a tak 10°C navíc. Přilehlé město Port-la-Nouvelle vypadá, jako by sem právě přijely kolotoče. Počasí Tondy vůbec neodradí, odvážně se vysvlékne do plavek a vydá se na pláž mezi těch pár nešťastníků, kteří také mají dovolenou a teď tu sedí ve svetrech a s termoskami horkého čaje. My projdeme přesně půlku prvního obchodu, pak usoudíme, že vietnamských stánků máme doma dost (a levnějších), vylovíme zmrzlého Antonína a jedeme do Carcassonne. S Matesem jsme tu byli už v létě, ubytujeme se tedy ve stejném kempu a skoro na stejném místě. Mates je nachlazený (nechápu, jak je to v květnu a ve Středomoří možné), rozhodne se léčit a my s Kozdery vyrazíme do hradu. Proběhneme středem pevnosti, prohlédneme výklady obchodů s neuvěřitelnou sbírkou kravin – cínových vojáků, „uměleckých“ sošek a zdobených zrcadel, obrovských hodinek a barevných šperků.

Obejdeme hradby dokola a utíkáme za Matesem do kempu. Zde čeká na vjezd dovnitř obrovská fronta osmnácti bydlíků, které, jak se později ukáže, vezou výpravu italských důchodců. Večer se pak odvíjí v duchu italského brebentění, fénování natáček a ladění televizních antén. Abychom sem aspoň trochu zapadli, otevřeme si italské víno. Je to úleva, zase sedět venku. Ono totiž neprší!!!

Matesovi prší na mapy a vymkne si kotník, ale nakonec se dobře nají

Úterý 27. 5. 2008

V noci přišla bouřka a ráno pochopitelně lije jak z konve. Frustrované sbalíme promočený stan i střešní ložnici; sice do ní oproti mému očekávání nenapršelo, ale je tu vše navlhlé, až velmi vlhké. Zmoklý Mates pak dostane záchvat zuřivosti, neboť mu prší na mapy, které sám vtipně umístil do dveří auta, pochopitelně při nakládání neustále otevřených. K fyzickému násilí nedojde je takto, situace je ale natolik komická, že skupina 36 italských deštníků kráčejících směrem k pevnosti vedle toho vypadá naprosto normálně.

Nakonec se navzájem nezabijeme (i když se Mates pokouší sebe-poškodit pádem z auta při zavírání stanu) a v relativním příměří za hustého deště sbalíme a pokračujeme na jih. Liják houstne

a obloha tmavne. Za Carcassonne si Mates uvědomí, že nemá naftu, a zbytek dopoledne ubíhá ve znamení hledání čerpací stanice. Křižujeme krajem sem a tam a kromě několika pump zavřených, bez nafty nebo s pokaženým platebním automatem vidíme jen samé vinice a kamenná městečka. Obojí je sice malebné a úžasné barevné – svěží barva mladých vinných listů kontrastuje s tmavými kmeny a rudou půdou a šed' domů zdobí okenice v pastelových barvách a truhlíky s květinami – ale přece jen trochu zdlouhavé.

Zpestríme si to tedy ochutnávkou v jednom ze stovek vinařství ve vesnici Monze, kde všichni včetně řidiče ochutnáme asi deset vzorků a vzápětí jim vykoupíme sklad. Pumpu pak najdeme až na úplně opačné straně oblasti, než kam jsme měli původně namířeno, v Lézignanu, hned vedle je ale i velmi dobře zásobený hypermarket, takže se odškodníme hypernákupem. Z auta tak rázem máme skladiště krámů a shora na nás padají tuny vody.

Pak už konečně zamíříme na jih, vybereme vyhlídkovou trasu přes Durban a Tuchan do Cucugnanu, kde je jeden z nejhezčích katarských hradů, Quéribus. Když zatáčíme na parkoviště, kupodivu přestane pršet, ale jsme to neměli až tak zadarmo, teplota klesne na 13°C. Vyběhneme nahoru v docela silné vichřici, která s námi hází proti skalám a znemožňuje točit na kameru. Hrad je poměrně malý, v zásadě obsahuje jen dvě malé obytné budovy, jeho naprostou většinu zabírá opevněné schodiště a opravdu velmi impozantní klenutá kaple. Katarí byli zjevně víc na modlení než na bydlení.

Osud katarů je vůbec docela zajímavý. Jejich název vznikl z řeckého *katharis* (očista) a byl předobrazem českého slova *kacíři*. Vzbouřili se proti nemravným katolíkům v době, kdy byl Languedoc nejvýznamnějším kulturním centrem Evropy a jedním z nejbohatších krajů. Jejich ozbrojený protest vydržel tři desetiletí a obrátil kvetoucí krajinu ve vylidněnou pustinu, kde počet obyvatel klesl o dvě třetiny. Tím nechci říct, že by za to mohli katarí, vylidňování se aktivně ujali křižáci, kteří dokázali i takové kousky, jako vybit všechny obyvatele dvacetitisícového města Beziers, ženy, děti a dobré katolíky nevyjímaje. Hlavní základnou katarů bylo Carcassonne a Quéribus byl jejich poslední drženou baštou. Když nakonec roku 1255 také padl, rozprchly se zbytky přeživších katarů šířit základy kacířství po celé Evropě a nemálo jejich potomků pak hrdinně padlo v řadách husitů.

Po prohlídce hradu si zatopíme v autě a v teplém smrádku přespíme horský hřeben. Jedeme přes St. Paul, kde je konec vinic a začíná divočina skal a tmavých suchomilných keřů, které v dešti vypadají dost nepatřičně. Na hřebeni si ještě klusem prohlédneme

prastarý dolmen u Sournie, jako většina těchto staveb vypadá spíš jako kamenná psí bouda.

Když sjíždíme dolů do Prades, dá se opět do deště. Přesto se sta-
tečně rozhodneme pro kemp v obci Corneilla. Není tam ani noha,
tak si drze postavíme stan a bez zaplacení odjedeme do blízkého
Villefranche na večeři, je třeba se trochu ohrát. Mates neomylně
zamíří k nejlepší (a samozřejmě nejdražší) restauraci, kterou zde
mají. Hned po vstupu je jasné, že to bude mimořádný zážitek.
Moderní interiér je umístěný ve staré kapli s křížovou klenbou,
stoly i židle jsou potažené bílými ubrusy a jídlo tu servírují na
podlouhlých hranatých talířích, které vypadají spíš jako záložka
do knížky. Mají na výběr jen tři různě obsáhlá menu, kde si člověk
každý chod volí z několika variant. Kromě Ivanky si všichni dáme
střední pětechodové menu (Iva se skromně spokojí s menším tří-
chodovým), sled objednaných jídel je ale doplněný spoustou nea-
vizovaných mezichodů, takže se například v mém případě rozro-
ste na následující defilé: 1) smažené čtverečky z lístkového těsta,
2) smetanová omáčka s čerstvým chřestem, 3) první předkrm, na
špejli navlečené krevety, smažený ananas a pršut, 4) jako hlavní
chod holoubě s rýží, 5) sýrový talíř, 6) první zákusek, karamel-
ový krém s plátkem karamelu, 7) hlavní zákusek – čokoládová
zmrzlina s perníkem a praženou čokoládou, 8) maličké zákusky
na špejli. Naštěstí jsou porce velmi malé – stehno mého holoubka
vypadá jak model kuřecího 1:10 (je zabalené do maličké jarní
cibule) a prsa se s velkou rezervou vejdu na polévkovou lžici.
K tomu je stejně drobný kopeček rýže s čerstvým chřestem a do
rýžového papíru balená přílohová dušená zelenina. Omáčky se po-
dávají v koflíčích jako pro panenky. Je to ale tak úžasně lahodné
a dokonalé a dávkování a rychlost chodů tak přesně odměřené,
že jsme dokonale nasycení, ale nepřejezení. Navíc si (za neuvěří-
teľnou cenu) přikoupíme asi nejlepší víno v životě (plesnivá láhev
plná chardone) a úžasnou kávu. Dokonalý zážitek.

Pak dorazme v šíleném lijáku do kempu, vyčuráme se na turec-
kém záchodě a vlezeme spát do mokrých stanů.

Skoro neprší a Mates si probodne ruku

Středa 28. 5. 2008

Ráno nás vzbudí slunce!!! Původně jsme sice chtěli vstávat až
v devět, do paprsků ale vyběhneme o hodinu dřív a sušíme a su-
šíme. Dokonce i dodatečně zaplatíme za kemp.

V radostné náladě pak vyrazíme zpět do Villefranche proběh-
nout a vyfotit i něco jiného než déšť. Město je opevněné (včerejší

hospoda je i s kaplí vestavěná do hradební zdi), má úzké uličky, obchůdky s kupodivu použitelnými suvenýry a prochází jím řeka a úzkokolejná železnice nezvykle napájená prostřednictvím třetí koleje. Řeka i vlak nás pak provází až nahoru do hor, trať se šplhá po skalnatých úbočích a strže přeskakuje obloukovými kamennými mosty.

Nahoře trůní pevnost Mont-Louis, která Tondou, jehož vášní je vojenská technika, přímo vystřelí z auta. Běží ji fotit, zatímco Iva rezignovaně polehává v autě – asi už má zkušenosti, na rozdíl ode mě. Vydám se s kamerou za Tondou, poprvé v životě mu ale nestačím, a tak jen zdálky sleduji, jak s foťákem v pohotovosti vbíhá do pevnosti. Když probíhá bránou, rychlostí blesku proti němu vyrazí voják v maskáčích, s plnou polní a pruhovaně pomalovaným obličejem a nesmlouvavě ho vyvede ven – pevnost je plně funkční a má posádku v pohotovosti. Vypadá to, že čekají buď invazi z Andorry, nebo III. světovou.

Za pevností začíná náhorní mísa mezi horskými hřebeny, která kromě množství koní a sjezdovek obsahuje i odloučené území Španělska, zvané Llívia. Tuto samostatnou a Španěly zuřivě hájenou oblast tvoří jediná vesnice s jedinou silnicí a jedním záhadným obrovským komínem. Jen o kousek dál je odbočka na Andorru, které se obloukem vyhneme, majíce ještě na paměti náš průjezd před pěti lety. „Průjezd“ je vlastně velmi silný výraz, protože jsme těch pár kilometrů, co Andorra měří, tehdy prostáli v dopravní zácpě plné koupěchtivých Francouzů i Španělů a odráželi přitom útoky nadháněčů do obchodních domů. Dnes se tedy jen zařadíme do fronty přetížených aut vyjíždějících ven a sedeme v ní dolů z hor. I když chvílemi sprchne, je pořád relativně docela hezky.

V Ax se dáme směrem na Tarascon, kde odbočíme zpět do hor na Vicedessos, ve kterém plánujeme přespát. Hned za odbočkou je Grotte de Niaux, místní Altamira. Zkusmo se zeptáme, jestli čistě náhodou nemají na dnes nebo zítra volné lístky, protože lístky se podle průvodce objednávají několik měsíců dopředu. Pokladní nám pográtuluje a sdělí, že je tak škaredé počasí, že volné lístky čistě náhodou mají, a omluví se, že výklad bude francouzský, protože na anglický má volno nejdříve za tři dny.

I tak je to pro mě největší zážitek z cesty. Aby se malby nepoškodily (což se jim přihodilo třeba právě v Altamire), pouští dovnitř vždy maximálně 20 lidí s deseti baterkami. Chodí se přímo po zemi – žádný beton nebo dlažba – prolézá se úzkými průlezy a čvachtá ve vodě. Blikající řada baterek, ozvěna, ze tmy se vynořující krápníky a klopýtání přes kameny by byly mimořádným zážitkem samy o sobě, ale když po kilometru dorazíme do dómu s malbami, je to extáze. Pravěké obrazy jsou kreslené směsí tuku

a oxidu manganu, jen černou barvou, ale zato jsou vystínované tak dokonale, že bych něco podobného nedokázala ani se svými sedmnácti lety školní docházky. Jsou až metr velké a zobrazují hlavní zdroj potravy oněch lidí z doby 13 000 let vzdálené – bizony, jeleny a koně. Jsou vyvedené na spodní straně převisu, malíři tedy museli klečeti v záklonu. Malby se místy překrývají a prolínají. Záhadný je zejména jeden bizon, který má dokonale vyvedené břicho a nohy a o kus NÍŽ hlavu a hřbet, ještě k tomu čelem vzad. Navíc je tu úžasná akustika, každé slovo se rozezní mnohonásobnou ozvěnou. Náš průvodce o každém obraze dlouho a zaníceně hovoří, bohužel stále výhradně francouzsky.

Nejen v dómu, ale i po celé cestě je na skále vyvedená spousta podpisů předchozích návštěvníků. Nejsou však současné – průvodce nás hlídá opravdu pečlivě – ale zůstaly tu z minulých století. Nejstarší je z roku 1602, i to je vlastně pěkný kus historie. Jeskyně je ještě mnohem větší, měří celkem asi 4 km, a jsou v ní i další malby, zkamenělé stopy dětí a jiné zajímavé věci. Do těch míst však návštěvníky bohužel nepouští už vůbec.

Když vyjdeme ven, kupodivu neprší, i když se k tomu chystá. Jsme zcela šťastní – bez deště postavíme stan, připravíme a sníme večeři. Mates si jako zpestření večera při opravě elektrické šňůry sice pokusí probodnout ruku nůžkami, ale podaří se mu nevykrvácet a zbytek večera proběhne už v klidném duchu. To, že se teplota blíží nule, zatímco jsou doma třicítky, nás ani moc neotráví. Jsme zmrzlí, ale v suchu!

Je nádherně, Mates nás vezme do sněhových polí a dostane průjem

Čtvrtek 29. 5. 2008

Dnes mě vzbudila zima a slunce, kombinace, která tu ještě nebyla. My a jediní další hosté kempu tak aspoň částečně zvládneme na slunci vysušit zavlhle věci. Zrychleným tempem pak vyrazíme do hor, uvidět aspoň něco, než se zase rozprší.

Stačí nám jen popojet pár kilometrů dál na jih podél potoka, u kterého jsme spali, až k zákazu vjezdu na silnici, po níž se kdysi v minulých stoletích jezdilo do Andorrey. Dnes se může dojet jen k přehradě Soulcem, krásné nádrži mezi skalami s impozantní sypanou hrází a lavinami vysypanými až do vody.

V poledním slunci nadšeně šlapeme kolem říčky Soulcem, která úžasně meandruje zeleným ledovcovým údolím. Kvetou zde narcisy a bramboříky, na kamenech se tísň trsy netřesků a sedumů

a z kravských lejn vyrůstají trsy hub. Původně Mates plánoval dojít na konec údolí, ale počasí k našemu naprostému úžasu vydrželo slunečné (i když na severu nad Francií jsou tmavé mraky a evidentně tam prší), takže zavelí k výstupu do sedla Soucarrane (2292 m n. m.). Cesta je strmá, bahnitá a špatně schůdná, kříží ji množství potoků napájených ze zasněžených vrcholů, ale nabízí úžasné výhledy. Za námi se tyčí hřebeny hraničních hor s Andorrou, stará cesta se tam odhodlaně šplhá výš a výš, až se ztratí pod sněhem. V dobách, kdy byla využívána, mohla být průjezdná maximálně tak tři měsíce v roce.

Když vylezeme do sedla, objeví se před námi pleso, zcela zamrzlé v modrém ledovcovém ledu, jen se sporadickými plochami křišťálově čisté vody. Současně se ocitneme uprostřed sněhových polí, takže se další cesta stane docela obtížnou. Kromě šplhání po skalách, přeskakování potoků, zapadání do bahna a klouzání po trávě nás teď čeká i brodění se metry hlubokým firnem. Mates prošlapává cestu ve stopách stádečka kamzíků, kteří tudy šli včera nebo dnes ráno, ale do bot si nabereme všichni – naše stopy jsou místy hluboké až metr.

Ve větších a větších plochách sněhu dojdeme do dalšího sedla. Pod námi se objeví malícké pleso plné rozpukaného ledu bez vody, všude kolem se tyčí zasněžené vrcholky a před námi padá dolů cesta zpět do údolí. Vede bohužel lavinovým svahem, což je jasné při pohledu vpřed: naši kamzíci tady utrhli pořádnou lavinu. Podle stop usoudíme, že z toho bez úrazu všichni vyskákali, ale současně si sebekriticky přiznáme, že nám by se to zřejmě nepovedlo, zvláště s ohledem na stodvacetkilového Tonda. Vydáme se tedy stejnou cestou zpět, Mates dokonce docela rychlým tempem, protože v minulých dnech konečně uvolnil začpaná střeva a teď jeho peristaltika dohání ztracené tempo. Ve sněhových polích moc soukromí nemá, a tak se snaží bez nehody doběhnout někam za roh. Ke zklamání celé výpravy se mu to podaří. Kromě další vody v botách tedy nemáme žádné nové zážitky, ale i tak je to naprosto úžasný výlet. Slunce vydrží hřát skoro až do konce cesty a dolů to jde mnohem lépe.

K autu dorazíme až v půl šesté, rozhodneme se tedy spát ve stejném kempu. Když k němu dorazíme, je závora spuštěná a na recepci ani noha – nezůstal tu žádný host, tak šli všichni domů. Odjedeme tedy do vedlejší dědiny, kde je hezčí, čistší a levnější kemp (za 14 eur pro všechny!) a jsme v něm sami. Dokonce je i docela teplo a neprší.

Zmokneme a Mates se pokusí spáchat harakiri

Pátek 30. 5. 2008

Noc se obešla bez deště a ani Mates se včera výjimečně nezranil. Ráno se ovšem vše velmi rychle vrátí k normálnímu režimu. Když sušíme zavlhle věci na slunci, pokusí se Martin, stoje přitom na nárazníku auta, upravit stan na střeše, podjedou mu nohy (úplně stejně jako v úterý, kdy si vyhodil kotník) a on se ve snaze udržet se přitiskne k autu. Byl by to v zásadě dobrý postup, kdyby na zadním skle nebyl umístěný stěrač. Jak sjíždí dolů, vyryje si do břicha dvě úctyhodné brázdy a vyrazí si dech. Pak se chvíli válí po zemi a vypadá přitom jako fotbalista půl minuty před koncem zápasu. Když ho konečně vzkřísíme, dobalíme věci a vyrazíme do Gavarnie, městečka tak nejhluběji v horách, jak to jen jde, skoro na hranici se Španělskem. Byli jsme tu už loni v létě s dětmi, je to asi nejkrásnější kout Pyrenejí. Bohužel je sice od nás v tuto chvíli vzdušnou čarou jen 120 km, ale po silnici tam musíme najet 220 km.

Cesta vede dolů po horských silničkách mezi loukami, kopci, plesy a ovceci přes Massat, kde vezmeme stopaře, zřejmě ovčáka, s impozantním knírem a odérem. Když ho vysadíme a vyvětráme auto, pokračujeme na dálnici Toulouse – Biarritz, z níž sjedeme směrem na Lourdes, čili ony proslavené Lurdy. Po loňských zkušenostech je mineme obloukem – vypadají totiž jako kombinace matějské pouti, vietnamského tržiště a návštěvy papeže na Velehradu. Pokračujeme raději dál do hor, které se nad námi tyčí víc a víc, zasněžené a s hranicí sněhu znepokojivě nízko.

Gavarnie v létě vypadala jako odloučené pracoviště Lurd, teď mimo sezónu je to ospalé městečko s předimenzovanými obchody a hospodami a kupou důchodců v roztodivných vycházkových oděvech, kteří houfně míří k Cirque de Gavarnie. Vzhledem k umoudřenému počasí se lehce oblékneme, Tony se asi patnáctkrát nervózně otáže, co ho tam čeká a jestli by se neměl znovu převléci do něčeho teplejšího, a vyrazíme na procházku teplým a suchým údolím. Po sto metrech začne pršet. Zbytek výletu proběhne ve znamení lehké hysterie kvůli zmoklým objektům. Je ale proč – místem zvaným Cirque končí poměrně ploché údolí, které mírumilovně vede nahoru podél potoka, až náhle zahne do kruhu skal, kolmo se tyčících přes tisíc metrů nahoru a opravdu poctivě sestavených do kruhu. V létě padal shora do kotliny údajně největší vodopád v Evropě, teď je tu ale jen holá skála – nahoře pořád leží sníh a vězní pod sebou všechny přítoky.

Úžasné fotogenické místo, bohužel stále prší, a to dost hustě. Na konci trasy ale vysvitne jakýsi náznak slunce, což se spolu s deš-

těm zúročí v naprosto dokonalé počasí přející lavinám. Každou chvíli se mezi skalami ozve hromový rachot a shora se jako obrovský vodopád hrne mokrá hora sněhu, padá občas i deset minut. Dno údolí podle toho vypadá, cesta je zasypaná sněhem a asi bych si dost rozmyšlela si tam prošlapávat cestu. Během focení pak znovu vyjde slunce, zvýší frekvenci lavin a umožní nám udělat fotky ve slunci přes zmoklé objektivy.

Do Gavarnie se vrátíme vysušení a zahřátí a vydáme se hledat kemp. Kolem řeky jich je fakt spousta, jen v Gavarnii asi čtyři, ale podrobnějším průzkumem se ukáže, že většinou jsou ještě zavřené a zřejmě se teprve chystají na červenový začátek sezóny za dva dny.

Asi na desátý pokus a poté, co jsme údolí projeli 5x sem a tam, najdeme kemp u říčky, sice s poněkud problematickými hygienickými podmínkami (jen dvě sprchy pro nás a mikrobusek asi patnácti Poláků, kteří přijeli hned po nás a které jsme při několika jízdách nahoru a dolů údolím potkávali v protisměru), ale zato s nesmírně domácím prostředím a ochotou uvařit nám večeři. Jako jediní hosté (Poláci si na vařičích míchají fazole) dostaneme jednotné menu o třech chodech, stejné jako celá rodina. Do toho se ve stylové restauraci, zařízené starými příbory a zemědělským a truhlářským nářadím, suší prádlo, potuluje pes, v kleci kráká papoušek a paní domácí (a současně i uklízečka a kuchařka) krmí z láhve kotě.

Vypijeme několik karaf stolního vína, zhodnotíme rodinu domácích (třígenerační odlitek mužské podoby, jen v každé generaci o hlavu vyšší), vyslechneme si, jak je Tony špatný (blíží se odjezd domů a nástup do práce), a odejdeme dopít ke stanu zbytek vína – je to náš poslední dovolenkový večer. Neprší a není zima. Připadá nám to divné.

Naposledy zmokneme a Mates se jde léčit do Lurd

Sobota 31. 5. 2008

Žádná panika, pršet začalo v noci a ráno pořád ještě lijí jak z konve. Zájezd Poláků trvale okupuje jediné tři záchody a dvě sprchy, vše umístěné v jediné místnosti, takže je čištění zubů doprovázeno zvuky (a pachy, což je mnohem horší) vyměšování.

V poněkud zachmuřené náladě tak v dešti smotáme (naposledy!) mokré věci a proti houfům promočených cyklistů nadobro opouštíme hory a dovolenou.

Cestou dolů vznikne krátká debata o tom, zda navštívit nebo ne navštívit Lurdy. Jsem přehlasována a naše skupina se odhodlaně vnoří do mumraje šíleně absurdní směsice lidského neštěstí, víry, naděje a snahy na tom všem vydělat. Přískoky se posunujeme městem v jednolitě frontě autobusů mezi hotely, obchody se svícemi a kříži a davy vozíčkářů, jeptišek, slepců, početných indických rodin, hromadných důchodcovských zájezdů, vojáků a japonských turistů. K mému zděšení se nám dokonce podaří zaparkovat a můžeme se tak k tomu blázinci přidat osobně. Nakonec se celá akce ale přece jen ukáže být dost zajímavou příležitostí k focení – procházejí tudy tak zajímavé typy lidí, že se nedá odolat (aby ne, ročně tudy projdou 4 miliony návštěvníků). Protlačíme se přeplněnou promenádou k jejich hlavnímu kostelu, mnohaúrovňové záležitosti, kde můžou probíhat až čtyři mše současně. Nahoře je hlavní kostel, pod ním kaple s řadou svatých soch, na úrovni promenády další velká kaple (právě zde probíhá mše vedená knězem černým jak uhlí). Úplně dole je pramen, u kterého právě probíhá jakési kázání, či co, sledované obrovským davem vzorně vyrovnaných vozíčků – při pohledu shora tvoří zajímavé obrazce. Pro mě je velkou záhadou, proč je jeden z vozíků prázdný. Že by se majitel během kázání uzdravil a šel domů? Stěny všech kaplí jsou pokryté mramorovými deskami s poděkováním, nohy svatých soch vyleštěné hlazením a líbáním věřících, podobizny panny Marie a pastýřky obeskldané obrovskými kyticemi. Tolik víry na jednom místě! Skoro se mi chce uvěřit, že to všechno má svůj význam. Pak se ale vrátíme k autu a nahlédneme do zbytku města s obchody, kde jsou věřícím ochotni prodat naprosto cokoliv s nápisem Lourdes. Jak tohle patří k víře?

Vyčerpaně nasedneme do auta s vírou, že my i Vojta, který právě vyrazí domů z Monte Carla, dojedeme zpět v pořádku.

Jsme všichni doma a je krásně a neprší

Neděle 1. 6. 2008

Noc jsme strávili nonstop jízdou, během které pomalu ustává déšť a na území Německa se definitivně vyjasní noční obloha a půlnocní teplota vzduchu dosáhne hodnot, kterých v teplém Languedocu nedosahovala ani přes poledne.

Domů tak dorazíme už ráno v sedm, dům je sice relativně uklizený, ale přesto nese neklamné stopy toho, že jím během naší nepřítomnosti prošly desítky Olžiných kamarádů. Olga nicméně se sebejistotou adolescenta prohlásí, že svoje osmnáctiny ještě vlastně ani pořádně neoslavila a že tak učiní příští víkend. Hynek v těch vzácných chvílích, kdy nespí, jeví silné stopy nervozity, ve

středu obhazuje diplomku a v pátek má první státnice. To mu ale vůbec nebrání ve sledování filmů, šermování a zdlouhavé konzumaci potravy; nestíhá však stlát, mýt nádobí a vyklidit batoh ze včerejšího výletu. Vojta dorazí v poledne, spokojený a kupodivu mnohem méně promočený než my – na Azurovém pobřeží se zjevně mraky rozpouštěly.

A tak jsme všichni zase doma, jen proto, abych mohla vyprat několik tun prádla a za tři týdny vyrazit s rodinou do Ruska.

Yveta Cíglerová, Brno, prosinec 2008

Obsah

Vyrážíme a začíná pršet.	3
Lije jak z konve	4
Mám narozeniny a prší	5
Přestává pršet a Mates má zácpu	7
Matesovi prší na mapy a vymkne si kotník, ale nakonec se dobře nají	8
Skoro neprší a Mates si probodne ruku.	10
Je nádherně, Mates nás vezme do sněhových polí a dostane průjem	12
Zmokneme a Mates se pokusí spáchat harakiri	14
Naposledy zmokneme a Mates se jde léčit do Lurd	15
Jsme všichni doma a je krásně a neprší	16

